

CZU 341.32.343.33

DOI 10.5281/zenodo.5069466

COMPANIILE MILITARE PRIVATE CA FACTOR GENERATOR AL EVOLUĂRII ACTIVITĂȚII DE MERCENARIAT

Alexandru PARENIUC,
doctor în drept, conferențiar universitar

Vasili BEDA,
doctorand

În acest articol se efectuează o prezentare generală a fenomenului activității companiilor militare private (CMP) prin prisma activității de mercenariat, în care este caracterizat specificul funcționării acestor companii și influența lor asupra procesului de modificare a metodelor de război în perioada contemporană.

În acest scop au fost analizate diferite abordări ale noțiunii de companie militară privată și cele mai cunoscute CMP, zonele de conflicte militare în care acestea au fost implicate și divergențele de caracter juridic întâmpinate în procesul încercărilor de a reglementa activitatea lor.

Totodată, în cadrul cercetării a fost abordată problema utilizării serviciilor de mercenariat din cadrul companiilor militare private ca paravan pentru o eventuală rezolvare a unor interese particulare, care pot afecta securitatea națională a statelor pe teritoriul cărora se desfășoară conflicte armate.

Cuvinte-cheie: companii militare private, activitatea mercenarilor, drept internațional, securitatea națională, reglementarea juridică, conflict armat.

Introducere. Aparatul de stat exercită o mulțime de funcții, potrivit competențelor atribuite de legislația în vigoare. Complexitatea acestora depinde de domeniul și interesele politice ale guvernelor aflate la putere. Unul din astfel de domenii prezintă compartimentul de apărare prin care deseori se presupune sectorul militar și cel de securitate națională în întregime. În sfera menționată în ultima perioadă se observă tendințe ale unor state de „eliberare” parțială de aceste funcții. Acest factor este condiționat de apariția unui element rela-

PRIVATE MILITARY COMPANIES AS A GENERATOR OF THE MERCENARY DEVELOPMENT

Alexandru PARENIUC,
PhD, associate professor

Vasili BEDA,
PhD student

This article provides an overview of the phenomenon of the activity of private military companies (PMC) viewed through the lens of mercenary activity, which characterizes the specifics of the operation of these companies and their influence on the process of changing the war methods in the recent period.

With this object in mind, different approaches to the definition of private military company and the best-known PMCs were analyzed, as well as the areas of military conflict in which they were involved and the legal divergences encountered in the process of attempts to regulate their activity.

At the same time, in this research was studied the subject of using mercenary services of the private military companies to cover the possible resolution of particular interests, which may affect the national security of states, on whose territory unfolds armed conflicts.

Keywords: private military companies, mercenary activity, international law, national security, legal regulation, armed conflict.

Introduction. The machinery of government performs a lot of functions, according to the competencies assigned by the legislation in force. Their complexity depends on the field and political interests of the governments in power. One such area is the defense department, which often assumes the military and national security sectors as a whole. In the mentioned sphere, as of late, appear tendencies of some states of partial “liberation” from these functions. This factor is conditioned by the emergence of a relatively new

tiv nou al sistemului politic al societății, și anume a **companiilor militare private** (CMP), care sunt organizații nestatale și prezintă o formă specifică a mercenariatului, posedând competențe oferite de stat pentru rezolvarea diverselor sarcini legate de activitatea militară a statului [1]. Ca exemple ale acestor competențe putem menționa escortarea persoanelor și mărfurilor în condițiile de luptă, paza particulară a persoanelor sau a organizațiilor guvernamentale care activează în zonele de luptă, precum și exercitarea altor funcții cum ar fi oferirea consultațiilor și instruirea populației. Solicitarea pentru serviciile oferite de aceste organizații crește semnificativ în mediul proprietarilor și businessmenilor de rang înalt, în special pentru asigurarea securității personale și a averii.

Astfel, conform cercetărilor juridice efectuate în acest domeniu, mercenarii își furnizau serviciile până la sfârșitul secolului al XX-lea, când Tribunalul Internațional a calificat activitatea mercenarilor ca o încălcare a sistemului juridic, deci inacceptabilă și interzisă de reglementările interne și externe [2].

Totodată, o problemă semnificativă prezintă reglementarea juridică a activității acestor companii, dat fiind faptul că în unele state, potrivit legislației naționale, asemenea companii nu există în general.

După finalizarea celui de-al Doilea Război Mondial a început renașterea mercenariatului. Primul stat, care a reluat activitatea CMP a fost Marea Britanie. În 1967 colonelul David Stirling a fondat prima companie militară privată „Watch Guard International”.

Din start numărul acestor companii a fost foarte redus, iar particularitățile activității acestora au fost ascunse minuțios, însă treptat acestea au obținut un caracter tot mai larg și deschis.

Din cauza răspândirii CMP și reducerii efectivului forțelor armate în multe state a crescut solicitarea pentru serviciile companiilor militare private. La rândul său, acest fapt a generat încadrarea în rândurile CMP a foștilor militari eliberați din forțele armate regulate, dat fiind faptul că serviciile acestora au fost achitate mult mai bine.

Specificul activității companiilor militare private

De regulă, CMP nu afișează destinația sa

element of the political system of society, namely private military companies (PMC), which are non-state organizations and have a specific form of mercenary, possessing skills offered by the state to solve various tasks related to the military attributions of the state. [1] Examples of such competencies include the escort of persons and goods in combat conditions, the private guarding of persons or governmental organizations operating in combat zones, as well as the executing of other functions like the providing consultations and training the population. The demand for the services offered by these organizations is growing significantly among high-ranking owners and businessmen, especially to ensure personal security and wealth.

Thus, according to legal research in this area, mercenaries provided their services until the end of the XXth century, when the International Tribunal determined the activity of mercenaries as a violation of the legal system, therefore unacceptable and prohibited by domestic and international regulations. [2]

At the same time, a significant problem presents the legal regulation of the activity of these companies, given the fact that in some states, according to the national legislation, such companies do not exist at all.

After the end of World War II, the rebirth of mercenary started over again. The first state that achieved the effectiveness of the PMC's activity was the United Kingdom. In 1967, colonel David Stearling founded the first private military company “Watch Guard International”.

From the beginning, the number of these companies was very small, and the particularities of their activity were meticulously hidden, but gradually they obtained a wider and more open character.

Due to the spread of the PMC and the reduction of the armed forces in many states, the demand for the services of private military companies has increased. In turn, this fact generated the enrolling of former soldiers released from the regular armed forces in the PMCs, given the fact that their services were paid much better.

The specifics of the activity of private military companies

reală. Totodată, potrivit documentelor oficiale, acestea au menirea de a exercita doar funcții auxiliare, care nu au conexiuni cu desfășurarea activității de luptă.

Conform specificului de activitate, companiile militare private pot fi divizate în 4 grupuri:

– **Companii de furnizare a serviciilor militare (military provider companies)**. Domeniul de activitate a acestora include suportul tactic și protejarea atât a persoanelor particulare, cât și a structurilor de stat în timpul acțiunilor de luptă, inclusiv participarea nemijlocită la operațiuni militare. În majoritatea cazurilor aceste companii sunt învinuite de mercenariat, subminarea orânduirii constituționale și „război tenebru”.

– **Companii militare de consulting (military consulting companies)**. Aceste companii efectuează planificarea strategică, reformarea forțelor armate, instruire și antrenamente ale subdiviziunilor militare de diferit gen.

– **Companii de asigurare logistică militară (military support companies)**. Activitatea acestora este concentrată asupra asigurării sprijinului logistic al trupelor militare, construirea obiectivelor militare și deservirea sistemelor complexe de înarmare.

– **Companii private de pază și securitate (private security companies)**. Aceste companii, la fel ca și cele de furnizare a serviciilor militare asigură apărare și securitate și diferența uneia față de altă este una condițională, dat fiind faptul că în timpul acțiunilor de luptă au sarcini omogene.

În marea majoritate a cazurilor statele preferă recurgerea la serviciile companiilor militare private proprii, create pe teritoriul național, însă există și unele excepții, manifestate prin încheierea de către CMP a contractelor cu un stat, din care această companie nu provine. Ca exemplu putem face referință la compania britanică „IGIS”, care a câștigat contractul în valoare de 283 000 000 \$ cu Ministerul Apărării SUA privind furnizarea serviciilor de securitate și intelligence în Iraq.

Mari probleme există în determinarea factorului de responsabilitate a statelor pentru acțiunile companiilor militare private fondate pe teritoriul acestora. Potrivit tuturor convențiilor de la Geneva, fiecare stat este obligat să respecte și să asigure respectarea normelor dreptului internațional umanitar. Reieșind din această

As a rule, PMCs prefer to keep a low profile of their actual destination. At the same time, according to official documents, they are meant to exercise only auxiliary functions, which have no connections with the combat activity.

According to the specifics of activity, private military companies can be divided into 4 groups:

– **Military provider companies**. Their field of activity includes tactical support and protection of individuals and state structures during combat operations, including direct participation in military operations. In most cases these companies are blamed for mercenary, undermining the constitutional order and the “undercover war”.

– **Military consulting companies**. These companies carry out strategic planning, armed force reforming, training and coaching of military subdivisions of different kind.

– **Military support companies**. Their activity is focused on providing logistical support to military troops, building military objectives and servicing the complex weapon systems.

– **Private security companies**. These companies, as well as those providing military services, provide defense and security. The difference from one to another is conditional, given that during combat operations they have homogeneous tasks.

In the majority of cases, states prefer to use the services of their own private military companies, created on national territory, but there are some exceptions, manifested by the awarding contracts between PMC and the foreign state. As an example, we can remark the British company “IGIS”, which won the contract worth \$ 283 000 000 with the US Ministry of Defense on the provision of security and intelligence services in Iraq.

Great problems exist in determining the factor of responsibility of states for the actions of private military companies founded on their territory. According to all the Geneva Conventions, each state is obliged to respect and ensure compliance with the rules of international humanitarian law. Based on this statement, we can conclude that theoretically a state can be held accountable for the activity of its private military companies,

afirmație, putem concluziona că teoretic un stat poate fi tras la răspundere pentru activitatea companiilor militare private ale sale, dacă acestea vor încălca normele dreptului internațional umanitar.

În domeniul practic însă există o mulțime de dificultăți cu încadrarea juridică a responsabilității statului pentru activitatea CMP, dat fiind faptul că statele, de regulă, nu dispun de pârghii reale de control al operațiunilor desfășurate în afara teritoriilor acestor state.

Din cauza faptului că statele nu poartă nici o responsabilitate pentru acțiunile CMP, acestea devin deseori subiecți ai diverselor situații de scandal, legate de implicarea companiilor în exercitarea unor „contracte” ilegale sau desfășurarea activității criminale.

Pe de altă parte, pentru aparatul de stat activitatea CMP este un factor propice, fiind utilizat ca o metodă nouă de ducere a războiului. Companiile militare private se află în afara cadrului de control civic, spre deosebire de forțele armate oficiale. Această poziție le permite implicarea în cele mai controversate misiuni, începând cu răsturnarea guvernelor legitime și terminând cu lichidarea fizică a unor persoane incomode. În cazuri când misiunea ilegală a CMP devine cunoscută în publicul larg, statul care a comandat executarea acestei misiuni poate liber să se dezică de conexiunea sa la subiect, argumentând că în situația dată au activat „structurile comerciale nestatate” [1].

Problema statutului juridic al companiilor militare private

Determinarea statutului juridic al unui mercenar are o importanță deosebită în raport cu companiile militare private. Cercetătorii moderni propun **cinci caracteristici specifice ale CMP** care disting aceste structuri de ceilalți participanți la conflicte armate.

Astfel, companiile militare private sunt:

– **structuri corporative înregistrate oficial**, ceea ce le deosebește de persoanele private dubioase care au fost angajate ca mercenari în timpul războaielor africane din anii 1960;

– aceste structuri **funcționează pe piața internațională globală, oferindu-și serviciile în principal clienților străini**, spre deosebire de agențiile de securitate, a căror prioritate este de a găsi un client pe piața internă;

if they violate the rules of international humanitarian law.

In the practical field, however, there are many difficulties with the legal framework of state responsibility for the activity of the PMC, because of lack of real levers of control over operations outside of their territories.

Due to the fact that states do not bear any responsibility for the actions of the PMC, they often become subjects of various scandalous situations, related to the involvement of companies in the exercise of illegal “contracts” or the conducting of criminal activity.

On the other hand, for the state machinery, the PMCs activity is a favorable factor, used as a new method of warfighting missions. Private military companies are outside of civic control, as distinct from the official armed forces. This position allows them to be involved in the most controversial missions, starting with the overthrow of legitimate governments and ending with the physical liquidation of uncomfortable people. In cases where the illegal mission of the PMC becomes known to the wide audience, the state that ordered the execution of this mission is free to renounce its connection to the subject, arguing that in this situation were engaged “non-state commercial structures”. [1]

The problem of the legal status of private military companies

Determining the legal status of a mercenary has a particular importance in regard to private military companies. Modern researchers propose **five specific features of PMC** that distinguish these structures from other participants in armed conflict.

Thus, private military companies are:

– **officially registered corporate structures**, which distinguishes them from dubious private individuals who were employed as mercenaries during the African wars of the 1960s;

– these structures **operate on the global international defense market, offering their services mainly to foreign clients**, as opposed to security agencies, whose priority is to find a client in the domestic market;

– private military companies in their ac-

– companiile militare private în activitatea lor **sunt motivate mai degrabă de considerații de profit comercial decât de interes politic.** Acest lucru nu înseamnă că CMP ignoră complet factorul politic și interacționează cu orice client care a oferit cel mai mare preț pentru serviciile lor, însă prin natura lor acestea în mai mare măsură sunt întreprinderi comerciale;

– acestea se concentrează pe **metoda militară de rezolvare a conflictului prin distrugerea sau descurajarea inamicului**, care îi deosebește de organele de aplicare a legii, activitatea cărora presupune evitarea cât mai mult posibil a aplicării măsurilor violente;

– principala **metodă de lucru a CMP este violența armată organizată.**

Fiecare dintre punctele caracteristice enumerate presupune și unele eventuale excepții, dar în complex oferă un set bun de criterii pentru a testa dacă un actor armat nestatal într-un conflict este sau nu o companie militară privată [3].

Încercările de abordare juridică a activității companiilor militare private prin prisma mercenariatului întâmpină multe greutăți, legate de interpretarea legală. Din cauza acestor divergențe, reprezentanții CMP și avocații lor resping cu ușurință acuzațiile privind apartenența angajaților CMP la categoria mercenarilor, cu toate că afirmațiile lor precum că activitățile CMP poartă un caracter deschis și organizat nu par convingătoare pentru publicul larg. Există un șir întreg de obstacole în calea recunoașterii reprezentanților CMP ca combatanți legali. Adesea încorporați în forțele guvernamentale de frunte, membrii CMP totuși nu reușesc să le satisfacă pe toate cele patru criterii pentru combatanți conform celei de-a treia Convenții de la Geneva din 12.08.1949:

a) să aibă în fruntea lor o persoană care răspunde pentru subordonații săi;

b) să aibă un semn distinctiv fix și care se poate recunoaște de la distanță;

c) să poarte armele în mod deschis;

d) să se conformeze, în operațiunile lor, legilor și obiceiurilor războiului [4].

În același timp, majoritatea covârșitoare a contractanților privați moderni nu participă direct la ostilități, ci doar furnizează și asigură capacitatea de luptă a armatei. Iar reieșind din

activity are **motivated by considerations of commercial profit rather than political interest.** This does not mean that PMCs completely ignore the political factor and interact with any customer who has offered the highest price for their services, but by their nature they are mostly commercial companies;

– they focus on the **military method of resolving the conflict by destroying or discouraging the enemy**, which distinguishes them from law enforcement agencies, whose activity involves avoiding as much as possible the application of violent measures;

– the main **working method of the PMC is organized armed violence.**

Each of the characteristic points listed also implies some possible exceptions, but in the complex, it offers a good set of criteria to test whether or not a non-state armed actor in a conflict is a private military company. [3]

Attempts to legally address the activity of private military companies in terms of mercenaries face many difficulties, related to legal interpretation. Because of these differences, PMC representatives and their attorneys readily dismiss allegations of PMC employees' membership in the mercenary category, although their claims that PMC's activities are open and organized do not seem convincing to the general public. There is a number of obstacles to recognizing PMC representatives as legal combatants. Often incorporated into leading government forces, however, PMC members fail to fulfil all four conditions for combatants under the Third Geneva Convention of 12.08.1949:

a) that of being commanded by a person responsible for his subordinates;

b) that of having a fixed distinctive sign recognizable at a distance;

c) that of carrying arms openly;

d) that of conducting their operations in accordance with the laws and customs of war. [4]

At the same time, the vast majority of modern private contractors do not participate directly in hostilities, but only provide and ensure the fighting capacity of the army. And according to the provisions of Article 4A (4) of the Gene-

stipulările articolului 4A (4) al Convenției III de la Geneva, „gardienii, constructorii, șoferii, mecanicii și bucătarii sunt civili care acordă sprijin forțelor armate, dar nu fac parte din acestea” [4].

Complexitatea crescândă a gestionării sistemelor militare moderne și necesitatea de a deține cunoștințe speciale pentru utilizarea lor este unul dintre principalele motive pentru a recurge la atragerea contractanților militari. Cu toate acestea, multe dintre funcțiile preluate de contractorii privați sunt în întregime de natură militară. Angajații CMP operează cu avioane fără pilot și drone, cu instalații antitanc, deservesc avioane luptători și bombardiere, efectuează operațiuni de cercetare și de investigații.

Astfel de acțiuni, desigur, sunt verigi în lanțul evenimentelor legate de implementarea nemijlocită a operațiunilor militare. Prin urmare, executorii lor au fost angajați special pentru a îndeplini sarcini militare și, ca rezultat, pot fi calificați ca mercenari.

Avantajele și dezavantajele CMP față de forțele armate regulate

În prezent, angajații CMP sunt folosiți cel mai frecvent pentru protejarea câmpurilor petroliere, bazelor petroliere și sistemelor energetice. De asemenea, aceste organizații își oferă serviciile în calitate de companii private de securitate în străinătate: protecția ambasadelor, însoțirea coloanelor umanitare și reprezentanților Organizației Națiunilor Unite etc. În țările lumii a treia cu focare de război, aceste companii instruiesc ofițerii locali și soldații forțelor armate guvernamentale, ofițerii de poliție și alți oficiali de securitate. CMP asigură uneori paza închisorilor (astfel de precedente au fost în Iraq și Afganistan), participă la operațiuni de deminare, îndeplinesc funcțiile de traducători militari, efectuează cercetare aeriană, escortări armate ale navelor, asigurând protecția împotriva piraiților (acest tip de serviciu a devenit extrem de solicitat odată cu apariția piraiților din Somalia).

În acest fel, putem distinge o serie de așa-numite avantaje ale companiilor militare private față de forțele armate regulate, și anume:

1) recurgerea la serviciile CMP în conflictele militare provoacă mai puține nemulțumiri în public, decât utilizarea forțelor armate, din cauza dificultăților întâmpinate în procesul demonstră-

va Convention III, “guards, builders, drivers, mechanics and cooks are civilians who provide support to the armed forces, but are not part of them”. [4]

The increasing complexity of managing modern military systems and the need to have special knowledge for their use is one of the main reasons for attracting military contractors. However, many of the functions taken over by private contractors are entirely military in nature. PMC employees operate unmanned combat aircraft and drones, anti-tank installations, serve battle-planes, fighter and bomber aircraft, conduct research and investigation operations.

Such actions, of course, are links in the chain of events related to the direct implementation of military operations. Therefore, their executors were specially hired to perform military tasks and, as a result, can be qualified as mercenaries.

Advantages and disadvantages of PMC over regular armed forces

Currently, PMC employees are most commonly used to protect oil fields, oil bases and energy systems. These organizations also offer their services as private security companies abroad: protection of embassies, escorting humanitarian columns and representatives of the United Nations, etc. In third world countries with war outbreaks, these companies train local officers and soldiers of the government armed forces, police officers and other security officials. Sometimes the PMC guards prisons (such precedents have been in Iraq and Afghanistan), participates in demining operations, performs the functions of military translators, conducts aerial research, armed escorts of ships ensuring the protection against pirates (this type of service has become extremely requested with the appearance of Somali pirates).

In this way, we can distinguish a number of so-called **advantages** of private military companies over regular armed forces, namely:

1) the use of PMC services in military conflicts causes less dissatisfaction in public than the use of armed forces, due to the difficulties encountered in the process of demonstrating the

rii faptului implicării statului în activitățile CMP;

2) CMP sunt mai mobile decât armata regulată și pot oferi o contrapondere forțelor militare locale din statele cu instituții politice slabe;

3) pierderile forțelor vii din partea CMP nu sunt raportate în evidențele guvernamentale.

De asemenea, pot fi identificate o serie de **dezavantaje**, cum ar fi:

CMP sunt motivate de profit, nu de un sentiment al datoriei față de stat. Acest factor poate crea o mulțime de probleme;

folosirea frecventă a CMP de către state le poate afecta economiile, deoarece aceste companii solicită sume impunătoare de bani pentru achitarea serviciilor prestate;

CMP deseori ies de sub control și pot cauza daune populației civile. Acest fapt se datorează controlului insuficient din partea statelor.

Reglementarea juridică a CMP în doctrina legislativă a unor state și Documentul Montreux.

Până în prezent, doar doctrina legislativă în Statele Unite ale Americii, Marea Britanie, Africa de Sud și Israel reglementează activitățile companiilor militare private. De exemplu, în Statele Unite, începând cu anul 2000, comercializarea serviciilor militare este reglementată prin *Legea privind controlul exporturilor de arme*, care impune fiecărei companii private sau militare de securitate să obțină o licență pentru activitate în străinătate de la Departamentul de Stat. Iar în cazul eliberării acestei licențe, activitatea firmei privind executarea clauzelor contractuale va fi monitorizată de Departamentul de Stat [5]. Totodată, ofertele în valoare de peste 50 de milioane de dolari necesită aprobarea Congresului. Antreprenorii militari care cooperează cu statul în bază de contract, atât în Statele Unite, cât și pe teritoriul altor state, sunt în esență agenți guvernamentali și, astfel, prin prisma legislației, sunt considerați angajați ai organizațiilor guvernamentale. Această poziție simplifică considerabil reglementarea legală a CMP și asigură interacțiunea acestora cu alte agenții guvernamentale. Cu toate acestea, Grupurile de lucru cu referire la serviciile de securitate individuală înființate în cadrul Departamentului de Stat al SUA pentru exercitarea controlului legalității, de mai multe ori au raportat probleme grave în acest domeniu, geneza cărora

state involvement in PMC activities;

2) PMCs are more mobile than the regular army and can counterbalance local military forces in states with weak political institutions;

3) losses of living forces from the PMC are not reported in government records.

A number of **disadvantages** can also be identified, such as:

1) PMCs are profit-motivated, and not by a sense of debt to the state. This factor can create a lot of problems;

2) the frequent use of PMC by states can affect their economics, because these companies require large sums of money to pay for the services provided;

3) PMCs are often out of control and can cause damage to the civilian population, due to insufficient state control.

PMC legal regulation in the legislative doctrine of some states and the Montreux Document

So far, only the legislative doctrine in the United States, Great Britain, South Africa and Israel regulates the activities of private military companies. For example, in the United States, since 2000, the marketing of military services has been regulated by the *Arms Export Control Law*, which requires every private or military security company to obtain from the State Department a license to work abroad. And in case of issuance of this license, the company's activity on the execution of contractual clauses will be monitored by the State Department. [5] At the same time, bids worth more than \$ 50 million require congressional approval. Military contractors who cooperate with the state on a contract basis, both in the United States and in other states, are essentially government agents and, thus, through the law, are considered employees of government organizations. This position considerably simplifies the legal regulation of the PMC and ensures interaction with other government agencies. However, the Working Groups on Individual Security Services set up within the US State Department to exercise control over legality have repeatedly reported serious problems in this area, the genesis of which results from imperfect legal frameworks

rezulta ca urmare a imperfecțiunii cadrului juridic și a practicilor de aplicare a normelor de drept. Ca o consecință a lacunelor din cadrul legislativ, companiile și angajații lor au reușit să evite răspunderea penală pentru infracțiunile comise în afara teritoriului Statelor Unite.

Prima încercare fundamentală de reglementare internațională a CMP a fost efectuată în așa-numitul *Document Montreux* [6], adoptat la 17 septembrie 2008. Elaborarea acestuia a fost inițiată de guvernul elvețian și Comitetul internațional al Crucii Roșii.

La etapa actuală, documentul este ratificat de 54 de state, inclusiv Statele Unite, Marea Britanie, Franța, Germania, China, Ucraina și România. Totodată, Republica Moldova nu se regăsește în lista semnatarilor acestui act normativ internațional, dat fiind faptul că legislația noastră nu prevede și nu reglementează astfel de activități.

Nu a fost până în prezent ratificat acest document nici de Federația Rusă. Cu toate că statul respectiv recurge pe larg la serviciile companiilor militare proprii (cum ar fi CMP „WAGNER”), legislația acestuia la fel nu reglementează activitatea companiilor militare private.

Ținem să menționăm că legea privind companiile militare private a fost discutată activ în parlamentul federal al Rusiei în 2015, în scopul adoptării unei baze legislative speciale care să permită Federației Ruse să-și protejeze interesele economice în Orientul Mijlociu și Arctica, însă până la urmă această lege nu a fost adoptată din cauza că cabinetul de miniștri a considerat-o contradictorie în raport cu Constituția statului [7].

Baza documentului Montreux constituie teza conform căreia dreptul internațional umanitar și respectarea drepturilor omului ar trebui să fie aplicate inclusiv activităților CMP. Documentul în sine este destinat eliminării lacunelor legale în activitățile acestor organizații. Definiția conținută în document afirmă că *CMP sunt entități de afaceri private care furnizează servicii militare și/sau de securitate, indiferent de modul în care acestea se auto-caracterizează* [6]. Serviciile militare și de securitate includ, printre altele, paza armată și protecția persoanelor și a obiectelor, cum ar fi coloanele de transport, clădirile și alte locuri, întreținerea și funcționarea complexelor militare, deținerea

and practices of the law application. As a result of gaps in the legislative framework, companies and their employees have been able to avoid criminal liability for crimes committed outside the United States.

The first fundamental attempt at international regulation of the PMC was carried out in the so-called *Montreux Document* [6], adopted on 17 September 2008. Its elaboration was initiated by the Swiss Government and the International Committee of the Red Cross.

At present, the document is ratified by 54 states, including the United States, the United Kingdom, France, Germany, China, Ukraine and Romania. At the same time, the Republic of Moldova is not on the list of signatories of this international normative act, given the fact that our legislation does not provide and does not regulate such activities.

So far, this document has not been ratified by the Russian Federation either. Although that state makes extensive use of the services of its own military companies (such as PMC “WAGNER” and others), its legislation also does not regulate the activity of private military companies.

We would like to mention that the law on private military companies was actively discussed in the Russian federal parliament in 2015, in order to adopt a special legislative basis that would allow the Russian Federation to protect its economic interests in the Middle East and the Arctic, but the law was not adopted because the cabinet considered it contradictory with the state constitution. [7]

The basis of the Montreux document is the thesis that international humanitarian law and respect for human rights should be applied to PMC activities as well. The document itself is intended to eliminate legal gaps in the activities of these organizations. The definition in the document states that *PMCs are private business entities that provide military and / or security services, regardless of how they self-characterize*. [6] Military and security services include, but are not limited to, military security and the protection of persons and objects, such as transport columns, buildings and other places, maintenance and operation of

sub pază a prizonierilor, consilierea sau instruirea personalului militar și a agenților de securitate locali. Documentul Montreux stabilește responsabilitatea pentru acțiunile CMP asupra statelor care încheie contracte cu compania respectivă. Statul angajator poartă responsabilitatea pentru eventuale încălcări ale dreptului internațional umanitar, ale standardelor drepturilor omului sau ale altor norme ale dreptului internațional comise de CMP, dacă astfel de infracțiuni îi sunt imputate în temeiul dreptului internațional comun. Statul de origine, căruia îi aparține CMP sau pe teritoriul căruia este înregistrat sediul său, este obligat, în circumstanțe adecvate, să ia toate măsurile pentru a suprima și investiga eventualele încălcări comise de companie. Statele de origine au obligația de a promulga legile necesare pentru a asigura sancțiuni penale eficiente împotriva persoanelor care comit sau dispun comiterea încălcărilor grave ale normelor stabilite de Convențiile de la Geneva. Statul pe teritoriul căruia operează un CMP, în Documentul Montreux este denumit *statul de jurisdicție teritorială*.

Ar trebui reiterat că mercenariatul este interzis oficial în majoritatea țărilor de pe mapamond. Generalizând baza normativă care asigură reglementarea juridică internațională a companiilor militare private, constatăm că aceasta se reflectă în următoarele acte:

Articolul 47 din Protocolul adițional nr. 1 din 06/08/1977 la Convențiile de la Geneva din 08.12.1949 „Cu privire la protecția victimelor conflictelor armate internaționale”;

Legea SUA privind controlul exportului de arme. Potrivit acestuia, Departamentul de Stat al SUA licențiază activitățile companiilor lor militare private în străinătate, precum și monitorizează executarea contractului;

Legea din Africa de Sud privind reglementarea suportului militar din străinătate. Potrivit acesteia, activitățile companiilor militare private sunt licențiate de Comitetul Național responsabil de controlul circuitului de armament din țară;

Rezoluția ONU din 1974 privind „Definiția agresiunii”. Această rezoluție califică utilizarea mercenarilor și a companiilor militare private împotriva altor țări drept infracțiune internațională;

Rezoluția ONU din 14.12.1979, potrivit

military complexes, detention of prisoners, counseling or training of military personnel and local security agents. The Montreux document sets out responsibility for PMC actions on states that ties up contracts with that company. The employing state shall be liable for any violations of international humanitarian law, human rights standards or other rules of international law committed by the PMC if such offenses are imputed to it under common international law. The state of origin, to which the PMC belongs or in whose territory its registered headquarters is located, is obliged, in appropriate circumstances, to take all measures to suppress and investigate any infringements committed by the company. Home states have an obligation to enact the necessary laws to ensure effective criminal sanctions against persons who commit or have committed serious violations of the rules established by the Geneva Conventions. The state in whose territory a PMC operates is referred to in the Montreux Document as *the state of territorial jurisdiction*.

It should be reiterated that mercenaries are officially banned in most countries around the world. Generalizing the normative basis that ensures international legal regulation of private military companies, we find that this is reflected in the following acts:

Article 47 of the Additional Protocol no. 1 of 06/08/1977 to the Geneva Conventions of 08.12.1949 “On the protection of victims of international armed conflicts”;

US law on arms export control. According to this, the US State Department licenses the activities of their private military companies abroad, as well as monitors the execution of the contract;

South African law on the regulation of military support abroad. According to this, the activities of private military companies are licensed by the National Committee responsible for controlling the arms circuit in the country;

UN Resolution of 1974 on the “Definition of Aggression”. This resolution qualifies the use of mercenaries and private military companies against other countries as an international crime;

UN Resolution of 14.12.1979, according to which mercenary is a crime against peace and

căreia mercenariatul este o crimă împotriva păcii și umanității și este echivalat cu genocidul, omuciderea și alte infracțiuni deosebit de grave;

Convenția ONU din 1989 „Cu privire la interzicerea recrutării, utilizării, finanțării și instruirii mercenarilor”, adoptată la 20.10.2001. Această convenție a oferit o interpretare mai explicită definiției de „mercenar”, care reflecta interesul material al mercenarilor;

Inițiative juridice „Green Paper” din Marea Britanie (2002) și Elveția (2006). Aceste inițiative își propun să sporească controlul asupra activităților companiilor militare private. Esența inițiativelor a constat în crearea unui organism internațional care să controleze activitățile CMP;

Codul internațional de conduită al companiilor private de securitate din 2010. Acest document a fost începutul legalizării institutului de mercenariat, bazându-se pe cadrul juridic internațional privind utilizarea mercenarilor și a legislației în domeniul drepturilor omului;

Documentul Montreux din 2008. Conține recomandări pentru reglementarea activităților angajaților companiilor militare private în zonele de conflict militar.

Rezumând cele expuse, putem observa că în perioada actuală statele mari urmăresc sarcina de a controla pe deplin serviciile CMP pe piața mondială prin crearea unui organism unic (internațional) de eliberare a licențelor, prin care să monitorizeze astfel de companii.

Statele au nevoie de o reglementare clară a activităților companiilor militare private din interiorul lor, iar organizațiile internaționale trebuie să dezvolte reglementarea CMP în timpul desfășurării diferitor conflicte internaționale și a altor activități de politică externă ale statelor, inclusiv în timpul organizării misiunilor de menținere a păcii și a operațiunilor de impunere a păcii.

Cetățenii Republicii Moldova implicați în activități ale companiilor militare private

Odată cu escaladarea conflictelor militare din Ucraina (regiunea Donbass) și Siria (zona de acțiune a organizației teroriste internaționale ISIS), au fost înregistrate cazuri de înrolare a cetățenilor din diferite părți ale lumii ca mercenari, inclusiv în cadrul companiilor militare private. Unii cetățeni ai Republicii Moldova la fel au

humanity and is equated with genocide, homicide and other core international crimes;

UN Convention of 1989 “On the Prohibition of the recruitment, use, financing and training of mercenaries”, adopted on 20.10.2001. This convention provided a more explicit interpretation of the definition of “mercenary”, which reflected the financial interest of mercenaries;

“Green Paper” legal initiatives in the UK (2002) and Switzerland (2006). These initiatives aim to increase control over the activities of private military companies. The essence of the initiatives was to create an international body to monitor the activities of the PMC;

International Code of Conduct for Private Security Companies from 2010. This document was the beginning of the legalization of the mercenary institute, based on the international legal framework on the use of mercenaries and human rights law;

The 2008 Montreux Document. It contains recommendations for regulating the activities of employees of private military companies in areas of military conflict.

Summarizing the above, we can see that in the current period big states pursue the task of fully controlling PMC services on the world market by creating a single (international) licensing body to monitor such entities.

States need clear national regulation of the activities of private military companies, and international organizations need to develop PMC regulation during the conduct of various international conflicts and other foreign policy activities of states, including during the organization of peacekeeping missions and of peace enforcement operations.

The Moldovan citizens involved in the activities of private military companies

With the escalation of military conflicts in Ukraine (Donbass region) and Syria (the area of action of the international terrorist organization ISIS), cases of enlistment of citizens from different parts of the world as mercenaries have been marked, including in private military companies. Some citizens of the Republic of Moldova have also been identified as members of these companies.

fost identificați ca membri ai acestor companii.

Astfel, potrivit listei membrilor companiei militare private ruse „WAGNER” [8] publicate la 8 octombrie 2018 de către Serviciul de Securitate al Ucrainei (CBY), în cadrul acestei companii au activat sau activează până în prezent cel puțin trei cetățeni moldoveni [9]. După cum se menționează într-un comunicat al instituției ucrainene vizate, contingentul militar din această CMP a jucat un rol important în ocuparea Crimeii, în luptele din estul Ucrainei și din Siria, fiind un instrument al războiului hibrid.

De asemenea, potrivit autorităților ucrainene, membrii companiei „WAGNER” au participat în lupte atât în estul Ucrainei, cât și în Republica Arabă Siriană. Astfel, unul din cetățenii moldoveni (care posedă concomitent și cetățenia Federației Ruse) implicat în luptele din Donbass, a fost mercenar și pe teritoriul provinciei siriene Deir ez-Zor, ulterior fiind ucis în timpul acțiunilor de luptă [10].

Este de menționat faptul că, potrivit unor agenții de presă, compania militară privată „WAGNER” a devenit cunoscută publicului larg prin comiterea acțiunilor ilegale, zeci sau sute de luptători morți, operațiuni militare controversate în Donbass, Siria, Libia, Sudan și Mozambic, torturări cu deosebită cruzime a prizonierilor etc. [11].

Concluzii. După cum observăm, activitatea companiilor militare private până în prezent este desfășurată preponderent în condiții lipsite de transparență, fiind însoțită de o claritate juridică insuficientă.

Cu toate acestea, regulile privind desfășurarea conflictelor armate sunt reglementate de dreptul internațional umanitar. Sarcina sa principală este protejarea participanților la conflicte armate, a civililor și a obiectelor civile, precum și a persoanelor protejate împotriva atentei inadmisibile, nejustificate și discriminatorii din partea adversarului într-un conflict armat cu caracter internațional sau local.

În acest context este necesar de acordat o atenție deosebită lacunelor juridice și dificultăților de calificare a activităților desfășurate de companiile militare private, acestea fiind privite prin prisma activității de mercenariat și tratate ca atare atât în legislația internațională, cât și cea națională a fiecărui stat în parte.

Thus, according to the list of members of the Russian private military company “WAGNER” [8] published on October 8, 2018 by the Security Service of Ukraine (CBY), within this company have activated or are active at least three Moldovan citizens. [9] As stated in a declaration from the Ukrainian institution concerned, the military contingent in this PMC played an important role in the occupation of Crimea, in the fighting in eastern Ukraine and Syria, being an instrument of *hybrid warfare*.

Also, according to the Ukrainian authorities, members of the “WAGNER” company took part in fighting at eastern Ukraine and the Syrian Arab Republic combat operational theaters. Thus, one of the Moldovan citizens (who also holds the citizenship of the Russian Federation) involved in the fighting in Donbass, was a mercenary on the territory of the Syrian province of Deir ez-Zor, later being killed during the fighting. [10]

According to some news agencies, the private military company “WAGNER” became public knowledge by committing illegal actions, dozens or hundreds of dead fighters, controversial military operations in Donbass, Syria, Libya, Sudan and Mozambique, tortures with extreme atrocity against the prisoners, etc. [11]

Conclusions. As we can see, the activity of private military companies so far is carried out mainly in conditions of lack of transparency, being accompanied by insufficient legal clarity.

However, the rules on the conduct of armed conflicts are governed by international humanitarian law. Its main task is to protect participants in armed conflicts, civilians and civilian objects, as well as persons protected against inadmissible, unjustified and discriminatory attacks by the adversary in an international or local armed conflict.

In this context, it is necessary to pay special attention to the legal gaps and difficulties in qualifying the activities carried out by private military companies, which are seen in terms of mercenary activity and treated as such in both international and national law of each state.

Referințe bibliografice*Bibliographical references*

1. А. Фомичев, Проблема частных военных компаний, 11.06.2020. URL: https://zakon.ru/blog/2020/6/11/problema_chastnyh_voennyh_kompanij
2. Jose L. Gomez de Prado, “Mercenaries, Private Military and Security Companies and International Law”, UN Working Group on the Use of Mercenaries, p. 1.
3. <http://guardinfo.online/2019/07/16/sovremennoe-naemnichestvo-kak-ego-traktuet-zakon-v-rossii-i-v-mire/>
4. <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/INTRO/375?OpenDocument>
5. Р.И. Зименков, Е.Н. Соколова, Государственное регулирование экспорта вооружений в США. Российский внешнеэкономический вестник №9. Сентябрь 2007. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/gosudarstvennoe-regulirovanie-eksporta-vooruzheniy-v-ssha/viewer>
6. The Montreux Document on Private Military and Security Companies. URL: <https://www.icrc.org/en/publication/0996-montreux-document-private-military-and-security-companies>
7. INTERFAX - Правительство РФ не поддержало законопроект о частных военных компаниях. URL: <https://www.interfax.ru/russia/605539>
8. <https://anticoruptie.md/ro/stiri/serviciul-de-securitate-al-ucrainei-a-publica-noi-nume-de-mercenari-wagner-din-moldova-profilul-luptatorului-moldovean-in-donbas>
9. Список 206 позаштатних співробітників ГУ ГШ ЗС РФ з числа ПВК «Вагнера», які брали участь у бойових діях у Сирії в лютому 2018 року. URL: <https://ssu.gov.ua/ua/news/1/category/2/view/5281#.Mn9yVWcQ.dpbs>
10. <https://www.zdg.md/stiri/stiri-sociale/sbua-publicat-numele-unui-mercenar-moldovean-decedat-in-siria>
11. Д. Коротков в подкасте «Что Нового?». 24 июня 2020. Призрачный Вагнер. Как российские наемники воюют за рубежом.
12. URL: <https://novayagazeta.ru/articles/2020/06/24/85996-prizrachnyy-vagner>

Despre autori:

Alexandru PARENIUC,
doctor în drept, conferențiar universitar,
șef adjunct al Direcției studii și management
al calității a Academiei „Ștefan cel Mare”
a MAI al Republicii Moldova,
e-mail: alexandru.pareniuc@mai.gov.md

Vasili BEDA,
doctorand,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI
al Republicii Moldova,
e-mail: vasili.beda@gmail.com

About authors:

Alexandru PARENIUC,
PhD, associate professor,
Deputy Head of the Studies and Quality
Management Department of the Academy “Ștefan
cel Mare” of the MIA of the Republic of Moldova,
e-mail: alexandru.pareniuc@mai.gov.md

Vasili BEDA,
PhD student,
Academy “Ștefan cel Mare” of the MIA
of the Republic of Moldova
e-mail: vasili.beda@gmail.com